

Inscrierea in traditia romanului realist romanesc a operei Ion scrisa de Liviu Rebreanu-a doua parte

Dupa aproape trei ani de limpeziri, mersul romanului, marturiseste Rebreanu, "incepuse a mi se sintetiza in minte ca o figura grafica: o tulpina se desparte in doua ramuri viguroase care, la randul lor, isi incolacesc bratele, din ce in ce mai fine, in toate partile; cele doua ramuri se impreuna apoi iarasi, inchegand aceeași tulpina regenerata cu seva noua". In august 1916 porneste sa scrie din nou si intr-o noapte realizeaza intreg capitolul intai; "ritmul si tonul intregului roman, in noaptea aceea s-au creat".

La datele de mai sus, se adauga amintirile din satul primei copilarii: petrecerea de la hora, scandalul, cheful de la carciuna, bataia dintre flacai si toate celelalte amanunte.

Romanul este terminat dupa doi ani. Rebreanu ii gaseste "un titlu nou, care desi anodin, mi s-a parut expresiv: "Ion"". Toate informatiile de pana aici, reproduse dupa marturisirile deja amintite, vorbesc despre extraordinara capacitate a scriitorului de a se reciti si de a-si impune o anume disciplina a lucrului temeinic, pana la a-l adecva perfect ideii preexistente.

Tema operei o constituie zugravirea universului satului transilvanean de la inceputul secolului al XX-lea, in centrul caruia sta imaginea taranului roman care lupta pentru pamant.

Din punct de vedere compozitional, din ratiuni in primul rand editoriale, asa cum relateaza autorul, romanul a fost impartit in doua volume: Glasul pamantului si Glasul iubirii, primul avand sase capitole, iar al doilea, sapte, titlurile acestora sintetizand continutul. La randul lor, capitolele au fost structurate in 69 de secvente epice, intreaga arhitectura a romanului corespunzand figurii grafice pe care prozatorul si-o construisese. De aceeași figura, dupa care romanul urma sa reprezinte "un corp sferoid", tine si imaginea de la inceputul si de la sfarsitul cartii. Este vorba despre metafora drumului, pe care cititorul este purtat in primele pagini, trecand Somesul, traversand satul Jidovita "ca sa dea buzna in Pripasul pitit intr-o scrantitura de coline". Se intampla astfel intrarea in fictiune, acomodarea cititorului cu geografia locului ce urmeaza a fi scena intamplarilor, incorporarea lui in universul romanesc, ca martor al unei vietii imaginare. In final, ca intr-un ritual hipnotic, "satul a ramas inapoi acelasi, parca nimic nu s-ar fi schimbat (...). Drumul trece prin Jidovita (...) si pe urma se pierde in soseaua cea mare si fara de inceput, semn ca am parasit lumea fictiva si ne-am intors in marea aventura cotidiana a propriei noastre vietii.